

SKIKKE OG MÆRKEDAGE

Fest navn	Tid	Baggrund	Tradition
FASTELAVN	Fastelavn ligger 49 dage før påske	andet ord for Fastelavn er karneval, indgangen til fastetiden inden for den kristne tro stadig for ligger 49 dage før påske.	I gamle dage var der en levende kat i tønden, og den, der slår tønden i stykker, kaldes kattekonge. I dag er der slik og frugt i tønden.
PÅSKE	marts eller april.	Jesus blev korsfæstet, døde og opstod fra de døde,	påskeæg, Ægget er et gammelt frugtbarhedssymbol, I dag er påskeæg ofte lavet af chokolade
1. MAJ			
PINSE	hvert år i maj eller juni. syv ugersefter påsken	Med den kristne pinse fejrer man, at Helligånden er kommet til jorden,	tradition at stå tidligt op for at se solen "danse" samt at holde pinsefrokost
GRUNDLOVSDAG	Den 5. juni	Danmark fik sin første grundlov i 1849	
SANKTHANS	Den 23. juni	Baggrunden for at fejre sankthansaften er en blanding af hedensk folketradition og kristendom	Festen markerer midsommeren, og efter gammel skik brændes bål og dukker, der forestiller hekse. Sankthans er samtidig en markering af Johannes Døberens fødselsdag den 24. juni
JULEN	Den 24. december Den 25. og 26. december kaldes første og anden juledag	Julen var oprindeligt en hedensk solhvervsfest	familierne samles, spiser sammen og giver gaver. De fleste danser om juletræet og synger julesalmer. Mange går også i kirke til julegudstjeneste
NYTÅR	Nytårsaften, 31. december, Nytårsdag, 1. januar		holder langt de fleste arbejdspladser og butikker lukket.

DANSK LITTERATUR

fra 1500 og frem til 1800, var digte på vers mere ansete end prosaen

Forfatter	Type	Leve tid	Værk	Beskrivelse
Johannes Ewald	Digter	1743-1781	syngespillet Fiskerne.	Herfra stammer den danske kongesang Kong Kristian stod ved højen mast
Leonora Christinas	skildring	1621-1698	Skildringen blev nedskrevet i årene 1673-74, men først udgivet i 1869.	
Ludvig Holberg	Dramatiker	1684-1754	Jeppe på Bjerget (1722)	Holberg blev født i Bergen i Norge, Som voksen levede han i København, Hvor hvor han var professor på universitetet
H.C. Andersen	Eventyr, romaner og digte	1805-1875	Den Lille Havfrue, Den Grimme Ælling og Grantræet	født i Odense, H.C. Andersens eventyr er oversat til mere end 125 sprog
Adam Oehlenschläger	digter	1779-1850	Guldhornene(1802), Der er et Yndigt Land (1819)	Nordens digterkonge, Der er et Yndigt Land som er Danmarks nationalsang
Steen Steensen Blicher	noveller	1782-1848	Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog fra 1824	
J.P. Jacobsens	romaner	1847-1885	Fru Marie Grubbe	
Herman Bangs	romaner	1857-1912	Ved Vejen	
Henrik Pontoppidans	romaner	1857-1943	Lykke-Per	
Johannes V. Jensen	digte og romaner	1873-1950	Kongens Fald (1901)	historisk roman om Christian 2. i 1500-tallets Danmark. I 1944 fik Johannes V. Jensen Nobelprisen i litteratur
Karen Blixen	noveller	1885-1962	Den Afrikanske Farm (1937)	
Klaus Rifbjerg	Digtsamlingen, romaner	1931-2015	Under vejrs med mig selv(1956), Den kroniske uskyld (1958)	
Inger Christensen	forfatteren og lyrikeren	1935-2009		

DANSK SCENEKUNST

Scenekunsten omfatter en række forskellige genrer: skuespil, ballet, opera og revy.

Skuespil	Forfatter	Skrevet og Opført	Beskrivelse
Jeppe på Bjerget	Ludvig Holberg	Skrevet i 1722 og opført i 1722	Skuespillet er en komedie, hvor en bonde bliver bildt ind, at han er herremand for en dag.
Aladdin eller Den Forunderlige Lampe	Adam Oehlenschläger	Skrevet 1805	Skuespillet handler om den unge Aladdin, der ved hjælp af en tryllering og den forunderlige lampe bliver sultan over Persien
Indenfor Murene	Henri Nathansens	1912 på Det Kongelige Teater og scener rundt omkring i Danmark.	handler om den unge jødiske pige Esther Levin og den unge ikke-jødiske Jørgen Herming, der forelsker sig i hinanden
Anna Sophie Hedvig	Kjeld Abells	I januar 1939 på Det Kongelige Teater	handler om lærerinden Anna Sophie Hedvig, der under et besøg hos nogle slægtninge i København fortæller, at hun har slået den onde skolebestyrerinde fru Møller ihjel, fordi skolebestyrerinden tyranniserede hende
Ordet	Kaj Munks	1932	behandler striden mellem to retninger inden for dansk kristendom, grundtvigianisme og Indre Mission

Ballet	Forfatter	Opført	Beskrivelse
Sylfiden	August Bournonvilles (Koreografen)	1836 på Det Kongelige	Sylfiden handler om en ung skotsk mand, James, der på sin bryllupsdag løber bort med en 'sylfide', det vil sige en kvindelig luftånd
Etudes	Harald Landers	i 1948 på Det Kongelige Teater , i 1952 sat op på Pariseroperaen	Etudes er i dag blevet til en international balletklassiker, der opføres i St. Petersborg, Tokyo, Sydney, Paris, New York og Beijing.
Enetimen	Flemming Flindt(koreografen)	i 1963 på dansk tv, i 1964 opført på Opera Comique i Paris og på Det Kongelige Teater.	

Revy	Forfatter	Sunget af	Beskrivelse
Man binder os på mund og hånd	Poul Henningsen	Liva Weel i 1940 Rapgruppen, Outlandish i 2004	kan indeholde både komiske, satiriske og politiske budskaber

DANSK BILLEDKUNST: KUNSTMALERE OG BILLEDHUGGERE

Af fremtrædende værker fra før 1800-tallet kan nævnes Oldtidens Solvognen (cirka 1300 f.Kr.) og Salys rytterstatue af Frederik 5. (1771), der den dag i dag står på Amalienborg Slotsplads

Første halvdel af 1800-tallet kaldes Guldalderen, for det var en periode, hvor dansk kultur blomstrede

Mange af 1800-tallets kunstnere var nationalromantikere.

De malede eller digtede om det danske sprog, landskabet eller danmarkshistorien

Navn	Leve tid	Værk	Beskrivelse
Bertel Thorvaldsen	1770-1844	gravmonumentet over pave Pius 7.	1797 rejste han til Italien, I 1838 vendte tilbage til Danmark, Thorvaldsens Museum ligger i København
C.W. Eckersberg	1783-1853	Han malede mange motiver fra landskabet omkring Rom og også et portræt af Thorvaldsen	
Christen Købke	1810-1848	mange motiver fra København	
Vilhelm Hammershøj	1864-1916		
L.A. Ring	1854-1933		
J.F. Willumsen	1863-1958		
P.S. Krøyer	1851-1909	Skagensmalerne	
Asger Jorn	1914-1973	det store maleri Stalingrad	Han var med til at stifte den internationale kunstnergruppe Cobra, der fik sit navn fra Copenhagen, Bruxelles og Amsterdam, og som eksisterede fra 1948 til 1951.
Astrid Noack	1888-1954		I hendes enkle skulpturer finder man inspiration fra både græsk, romansk og gotisk skulpturkunst.

DANSK MUSIK

Navn	Type	Leve tid	Værk	Beskrivelse
C.E.F. Weyse	Komponist	1774-1842	B.S. Ingemanns Morgen- og Aftensange	indvandrede tyske komponister kom som ung fra Altona og blev uddannet i København
Niels W. Gade	Komponist	1817-1890		
Carl Nielsen	komponist	1865-1931	operaer, symfonier, kammermusik og sange	Han blev den mest fremtrædende danske komponist nogensinde.
Savage Rose			The Savage Rose (1968)	
Gasolin			Live Sådan (1976)	
C. V. Jørgensen			Tidens Tern (1980)	
TV2			Nærmest Lykkelig (1988)	
Natasja Saad	dansk rapper og sanger	1974-2007		Hendes kendteste sang, 'I Danmark er jeg født', lever videre efter hendes tidlige død i en trafikulykke.

DANSK ARKITEKTUR OG DESIGN

Navn + Leve tid	Værk	Opført	Beskrivelse
Jørn Utzons	Operahus i Sydney, Australien	1957	kaldes nordisk modernisme.
Nicolas Henri Jardin	Glorup Herregård	1700-tallet	
Nicolai Eigtved	Byplanen for Frederiksstad	midten af 1700-tallet.	
Christian Frederik Hansen	Københavns domkirke, Vor Frue Kirke	1811-1829	
Kay Fisker, C.F. Møller, Poul Stegmann og C.Th. Sørensen	Aarhus Universitet	Opførelsen startede i 1931	Ideen bag universitetet var at skabe en akademisk landsby præget af åbenhed og balance.
Arne Jacobsen 1902-1971	Danmarks Nationalbank i København, Rådhuset i Aarhus, stolene 7'eren og Ægget.		
Knud Valdemar Engelhardt 1882-1931	arkitektur, bogtrykkerkunst, vejskilte, Københavns sporvogne, plakatsøjler, plakater, kilometersten, bestik m.m.		De metoder, han udviklede, bruges stadig i dag af industrielle designere
Poul Henningsen 1894-1967	PH-lampen	1925	Han var arkitekt, revyforfatter, samfundsdebattør og filmproducent. Det specielle ved PH-lampen er, at den har tre skærme. Alene i 1920'erne blev der produceret mere end 100 forskellige typer PH-lamper, og der udvikles stadig nye.

DANSK FILM

Navn	Leve tid	Værk	Beskrivelse
Asta Nielsen (filmstjerne)	1881-1972		Hun fik stor succes med roller i stumfilm og indspillede mange film i Tyskland i første halvdel af 1900-tallet
Carl Th. Dreyer (Instruktør)	1889-1968	Vredens Dag (1943), den franske Jeanne d'Arc (1928)	
Kaj Munk		Ordet fra 1955 (1932)	
Astrid og Bjarne Henning-Jensens		Ditte Menneskebarn	
Johan Jacobsens		Soldaten, Jenny (1947)	
Henning Carlsen		Sult (1966)	
Erik Balling (Instruktør)	1924-2005	Olsen-banden, serien Matador,	Filmserien, I perioden 1968-81 blev det til i alt 13 film om Olsen-banden. Serien Matador, der handler om det danske samfund og danskerne i 1930'erne og 1940'ern. Seriens 24 afsnit blev første gang vist i fjernsynet i 1978-82, og det er den mest sete tv-serie i Danmark nogensinde
Jannik Hastrups og Flemming Quist Møllers		Bennys badekar (1971)	Børnefilm
Nils Malmros		Kundskabens Træ (1981).	Børnefilm
Lars von Trier og Thomas Vinterberg+2 andre instruktører		Dogme 95- manifestet (1995)	
Thomas Vinterbergs		Festen(1998), Jagten (2012) og Kollektivet (2016)	Festen vandt juryens specialpris på filmfestivalen i Cannes i 1998
Gabriel Axel		Babettes Gæstebud (1987)	Gabriel Axel vandt som den første danske instruktør en Oscar for filmatiseringen af Karen Blixens novelle Babettes Gæstebud i 1987
Bille August		Pelle Erobreren	Bille August vandt både en Oscar og De Gyldne Palmer. Den er baseret på en roman fra begyndelsen af 1900-tallet af forfatteren Martin Andersen Nexø
Susanne Bier		Hævnen (2010), engelsk titel: In a better World.	Susanne Bier har vundet både en Oscar og en Golden Globe

DANSK VIDENSKAB GENNEM HISTORIEN

Navn	Type	Levetid	Værk	Beskrivelse
Tycho Brahe	matematisk begavelse og konstruerede astronomiske redskaber	1546-1601	ny stjerne i stjernebilledet Cassiopeia.	en skånsk adelsmand, som i 1559 kom til København for at studere på universitetet.
Niels Steensen	opdagelser inden for anatomi	1636-86	Hjertet er en muskel	Steensen var uddannet læge og rejste til Nederlandene,
Ole Rømer	Astronomen og fysikeren	1644-1710	metoder til at måle vægt og afstand, indførte også en ny kalender i Danmark	
Hans Christian Ørsted	fysikeren	1777-1851	elektromagnetisme	
Rasmus Christian Rask	humanvidenskabelige	1787-1832	udgav den første islandske grammatik	Rask skrev adskillige forskningsværker om de 55 sprog, som han havde et godt kendskab til.
Søren Kierkegaard	filosoffen	1813-1855	Enten – Eller(1843)	Søren Kierkegaards filosofiske arbejde var koncentreret om eksistentielle spørgsmål – det vil sige spørgsmål om det at være menneske og meningen med livet.

DANSK VIDENSKAB I NYERE TID

Navn	Type	Levetid	Værk	Beskrivelse
Niels Bohr	fysiker	1885-1962	Kvantemekanik, opstillede han en model for atomers opbygning	For den fik han i 1922 Nobelprisen i fysik
Jens Christian Skou	kemi	(f. 1918)	opdagelse af den såkaldte NatriumKaliumpumpe	i mange år var professor ved Aarhus Universitet, blev i 1986 æresdoktor ved Københavns Universitet
Lene Vestergaard Hau	fysikken	(f. 1959)	hun i 1999 nedsatte lysets udbredelseshastighed. I 2001 formåede hun at bremse en lysimpuls fuldstændigt	Lene Vestergaard Hau er i dag professor ved Harvard University i USA